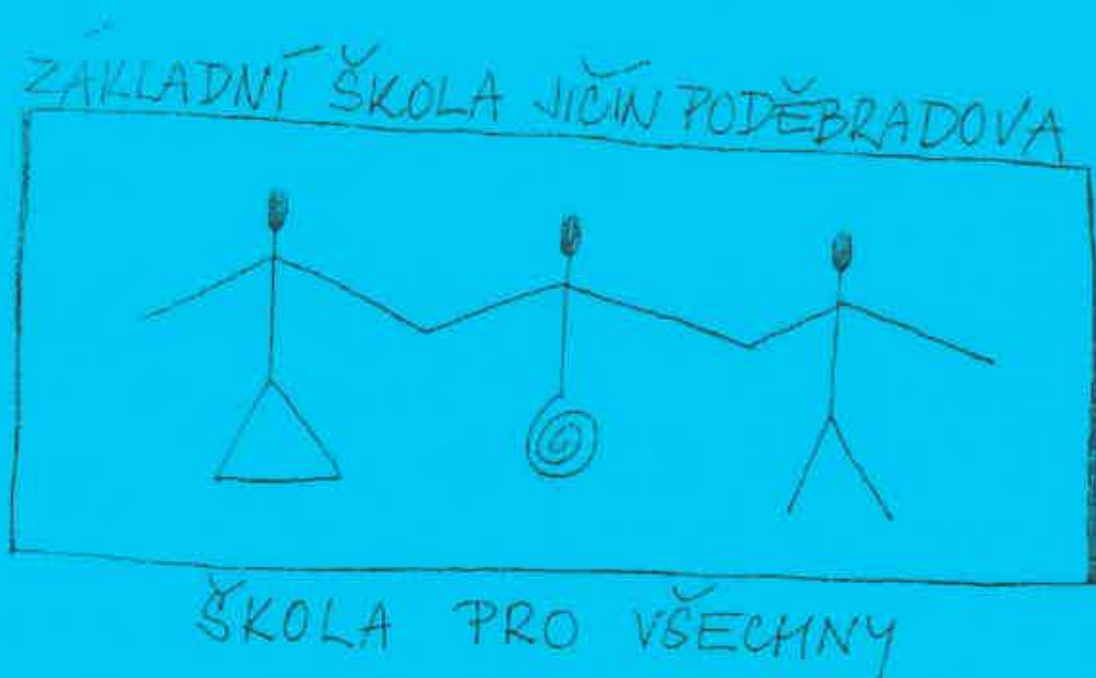

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro základní vzdělávání vytvořený podle RVP ZV

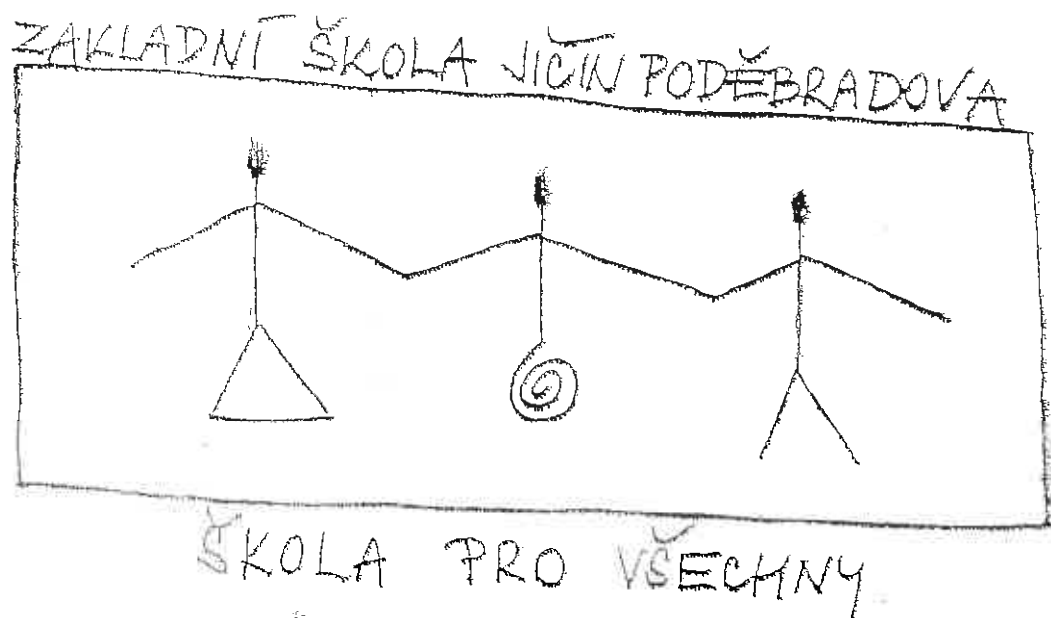
2. DODATEK

ŠKOLA PRO VŠECHNY

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, JIČÍN, PODĚBRADOVA 18

Dodatek ke školnímu vzdělávacímu programu

4.4.2 Obsahová náplň volitelných předmětů

Seminář ze společenskovedních předmětů

V rámci předmětu lze zařadit Etickou výchovu od školního roku 2010/2011.

Dodatek ke školnímu vzdělávacímu programu „Škola pro všechny“ byl schválen Školskou radou dne 29.6.2010.

M. Vej -
ZÁKLADNÍ ŠKOLA, JIČÍN,
Poděbradova 18,
506 01 JIČÍN
IČO 75019485 tel. 493 531 278

Dodatek ke školnímu vzdělávacímu programu

4.4.2 Obsahová náplň volitelných předmětů

Seminář ze společenských věd

V rámci předmětu lze zařadit Etickou výchovu od školního roku 2010/2011.

Dodatek ke školnímu vzdělávacímu programu „Škola pro všechny“ byl schválen Školskou radou dne 29.6.2010.

M. Vej...
ZÁKLADNÍ ŠKOLA, JIČÍN,
Poděbradova 18,
506 01 JIČÍN
IČO 75019485 tel. 493 531 278

Volitelný předmět – společenskovědní seminář- Etická výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu Etická výchova

1) Obsahové vymezení předmětu Etická výchova

Doplňující vzdělávací obor Etická výchova je založen na systematickém osvojování sociálních dovedností u žáků především na základě zážitkové metody. Není tedy filozofickou disciplínou, ale praktickým pedagogicko-psychologickým nástrojem, jak u žáků rozvíjet základní sociální dovednosti. Základním cílem etické výchovy je vést žáky k prosociálnímu způsobu chování, tj. schopnost učinit něco dobrého pro druhého bez očekávání vnější odměny nebo protislužby. Na základě myšlenek a zkoumání R. Roche Olivara, Ladislava Lence atd. můžeme definovat několik skutečností, které zásadně ovlivňují získání dispozice jednat prosociálně. Nejprve jsou to témata, která tvoří obsah (výchovní program) celého vzdělávacího procesu. Výsledkem dobře zvládnutých témat je osvojení si žádaných sociálních dovedností žáky.

Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru tvoří následující témata:

1. Mezilidské vztahy a komunikace.
2. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
3. Pozitivní hodnocení druhých.
4. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
5. Komunikace citů.
6. Interpersonální a sociální empatie.
7. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
8. Reálné a zobrazené vzory.
9. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
10. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Úspěšnost etické výchovy je založena na propracované a logické struktuře výchovného programu. Žák se naučí zvládat nejprve základní sociální dovednosti, které jsou předpokladem pro osvojení těch složitějších. Například žák dokáže přijmout sám sebe (vytvoří si pozitivní sebehodnocení) a teprve pak může pozitivně hodnotit druhé. Co sám nemá, nemůže autenticky

promítat do sociálních vztahů.

Osvojení cílových hodnot etické výchovy kromě výchovného programu podporuje nebo tlumí výchovný styl, který je založen na osobním příkladu pedagoga. Podle zjištění R. Roche Olivara a Ladislava Lencze mezi dovednosti pedagoga, které zásadně výchovný styl ovlivňují, patří:

- vytvořit výchovné společenství,
- přiměřeně vybízet žáky k prosociálnímu chování,
- vyjadřovat pozitivní očekávání od žáků (atribuce),
- klidně poukázat na důsledky chování žáků (induktivní disciplína),
- uvážlivě používat odměny a tresty,
- vytvořit jasná a srozumitelná pravidla a důsledně vyžadovat jejich dodržování,
- vytvořit radostnou atmosféru,
- bezpodmínečně přijmout každého žáka,
- do výchovného procesu ve škole zapojit rodiče.

2) Cíle

Jednoznačným cílem výuky předmětu *Etická výchova* je rozvoj prosociálního chování žáků, způsob, jak napomoci ve školním prostředí vychovat jedince, který přijímá a předává základní lidské a morální hodnoty v tom pozitivním slova smyslu. Podnítit a naučit žáky spolupracovat na realizaci toho, co považují za dobré a vydržet při realizaci záměru i ve ztížených podmínkách. Jedním ze základních cílů je i napomáhat vytváření vlastního názoru žáků, být jim oporou při prvním prosazování etických postojů a sociálních dovedností a pomoci při genezi osobnosti žáka. V neposlední řadě si výuka předmětu *Etická výchova* klade za cíl vytvořit ze školní třídy výchovné společenství, a tak napomoci k bezproblémovému soužití kolektivu a výuce ostatních předmětů v pozitivně naladěném prostředí spolupráce.

3) Časové, organizační a metodické vymezení předmětu

Etická výchova je vyučována v 8. a 9. ročníku v rámci společenskovedního semináře s hodinovou časovou dotací.

Doplňující vzdělávací obor Etická výchova používá především metody běžné v zážitkové pedagogice. Jedná se o rozhovor, diskuzi, inscenační techniky, didaktické hry, řešení problémové situace, besedy, projekty atd. Inovativní je metodický přístup vedoucí k osvojení sociální dovednosti. Ten se skládá ze čtyř fází:

- Senzibilizace - žák je vhodnou metodou motivován („zcitlivěn“) pro dané téma.
- Hodnotová reflexe - na základě otázek pedagoga se žák dostane k podstatě tématu.

Výsledek reflexe pedagog shrne.

- Návuk sociální dovednosti ve třídě (následuje reflexe)
- Přenos do reálného života - na základě praktických úkolů (následuje reflexe).

4) Výchovné a vzdělávací strategie

V této části charakteristiky jsou konkrétně vymezeny zásadní strategie, které povedou v daném vyučovacím předmětu k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Tyto společné postupy a činnosti jsou stanoveny tak, aby každý učitel mohl volně realizovat své metody a nápady v konkrétních hodinách dle svých profesních a životních zkušeností. Tyto strategie jsou rozpracovávány ke každé klíčové kompetenci zvlášť.

Kompetence učení

- žák přijímá podporu, rady, zpětnou vazbu i kritiku a vytvoří plán dalšího zlepšování
- žák aktivně využívá různé zdroje informací (knihy, encyklopedie, příručky, tabulky, grafy, tisk, lidé, internet)
- žák vyhodnotí a obhájí, který z použitých zdrojů je pro danou situaci (problém) nejefektivnější

Kompetence k řešení problémů

- žák identifikuje účastníky a složky problému a identifikuje, které jsou v problému proměnné a jaké jsou jejich vzájemné vztahy
- žák rozpozná, v čem je problém, který řeší, podobný či obdobný s dříve známými problémy, a určí, v čem se problémy liší a v čem se shodují
- žák problém analyzuje z různých hledisek
- žák vyhodnotí různé vlastní i předložené varianty řešení a rozhoduje se mezi nimi
- žák změní své závěry na základě nových informací či změněných podmínek

Kompetence komunikativní

- žák se zamýšlí nad názory a pohledy, které se liší od jeho vlastních
- žák ve světle nových příspěvků přehodnocuje nebo potvrzuje svůj předchozí názor, případně ho upravuje v situaci, kdy ho argumenty druhého přesvědčily
- žák akceptuje, že výsledkem diskuse nemusí být vždy shoda
- žák se dívá na věci z různých hledisek, vyhýbá se paušálním hodnotícím soudům
- žák když sděluje druhým své názory a pocity, jedná tak, aby je neurazil, aby se nedotkl jejich přesvědčení, odděluje svoje vlastní pocity od toho, co se reálně stalo
- žák obhajuje svůj názor asertivním způsobem (důrazně, ale slušně); předkládá konkrétní

argumenty i proti většinovému mínění, je-li přesvědčen o jeho správnosti

- žák pozná, když s ním chce někdo manipulovat, popíše, v čem tato manipulace spočívá (jak se projevuje ve verbálním i neverbálním projevu) a odmítne takovou komunikaci společensky přijatelným způsobem; sám s druhými nemanipuluj

Kompetence sociální a personální

- žák v případě potřeby nabízí svou pomoc – všimne si, kdo ji potřebuje
- žák se zdržuje posměšků nebo opovržení nad prací druhých, mluví o práci a jejím výsledku a nikoli o vlastnostech nebo povaze osoby
- žák podle svého uvážení využívá zpětnou vazbu pro své další jednání
- žák pojmenuje své emoce v daném okamžiku, omluví se při jejich nezvládnutí ve skupině, používá jednoduché postupy, jak zvládat své emoce

Kompetence občanské

- žák názory nebo přesvědčení druhých přijímá jako možné, svůj názor předkládá také jako jeden z možných a opírá ho o argumenty
- žák posuzuje a hodnotí jevy, procesy, události a problémy ve svém okolí z různých úhlů pohledu
- žák kritizuje stereotypy a předsudky použité v soukromé i ve veřejné komunikaci, snaží se jich vyvarovat
- žák v různých situacích, kde nejsou přesně stanovená pravidla, se chová tak, aby neobtěžoval a neškodil; respektuje, že jeho svoboda končí tam, kde začíná svoboda druhého
- žák nepoužívá násilné řešení sporů, vyjedná smír; používá v případě potřeby různá vyjádření a postupy, kterými je možné odmítnout agresí proti sobě nebo proti třetí osobě
- žák aktivně pomáhá slovem i činem spolužákům i spoluobčanům, podle svých možností se zapojuje do obecně prospěšných akcí na místní i širší úrovni